

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul VI nr.62

Februarie 2003

Cuprins

<i>Tendențe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna februarie 2003	2
<i>Evoluția producției</i>	- Trend pozitiv al producției industriale	3
<i>Stocuri</i>	- Tendință descendentă moderată în evoluția stocurilor	6
<i>Factori care limitează producția</i>	- Blocajul financiar – în continuare cea mai gravă problemă.....	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Atenuare a trendului descendent al forței de muncă angajate în industrie	8
<i>Prețurile producției industriale</i>	- Expectațiile inflaționiste se amplifică	9
<i>Investiții</i>	- Evoluție pozitivă a activității de investiții	10
<i>Profitabilitate</i>	- Semnale nefavorabile privind evoluția ratei profitabilității	11
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

Evoluțiile principalilor indicatori în luna februarie 2003

Pentru luna februarie 2003 opiniile exprimate de conducătorii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură în legătură cu evoluția principalilor indicatori economici ai activității de producție în industrie și sectorul de construcții sunt mai puțin optimiste comparativ cu luna precedentă.

În proporție de numai 27 la sută (față de aproape 36 la sută în luna precedentă), participanții la sondaj apreciază că volumul producției se va încadra pe un trend ascendent, în timp ce majoritatea (aproape 64 la sută) anticipează că aceasta se va menține la nivelul lunii ianuarie 2003. Circa 9 la sută dintre respondenți anticipează că producția se va încadra pe un trend descendent. Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție este estimat la peste 76 la sută.

Fenomenul producției pe stoc continuă să fie prezent în multe dintre sectoarele de activitate industrială. Procentajul celor care apreciază că pe ansamblul sectorului de producție industrială vor crește stocurile de produse finite (circa 7 la sută) se situează însă sub cel al respondenților care estimează că absorbția stocurilor de produse finite va continua (circa 15 la sută). Conform opiniilor exprimate de 90 la sută dintre participanții la sondaj, stocurile de materii prime se situează la un nivel satisfăcător, dar există în continuare și sectoare unde problemele de aprovizionare afectează buna desfășurare a procesului de producție.

Managerii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură consideră că principala cauză a limitării creșterii economice este blocajul financiar. Lista factorilor care afectează buna desfășurare a procesului de producție este completată de cererea insuficientă, nivelul dobânzilor bancare, evoluția cursului monedei naționale și lipsa materiilor prime.

În privința evoluției numărului de personal din sectorul industrial și activitatea de construcții, trebuie remarcat faptul că un procentaj record reprezentat de circa 84 la sută dintre respondenți apreciază că nivelul de utilizare a forței de muncă a ajuns la o relativă stabilitate. Aproape 2 la sută dintre cei chestionați estimează o posibilă evoluție ascendentă a forței de muncă angajate, în timp ce în opinia a 14 la sută dintre participanții la sondaj numărul de salariați din industrie se va încadra pe un trend descendent.

Agenții economici care estimează o evoluție stabilă a prețurilor însumează un procentaj de 63 la sută (față de 70 la sută în luna ianuarie). Expectațiile inflaționiste sunt în creștere, fiind prezente în opiniile exprimate de circa 36 la sută dintre participanții la sondaj (cu 13 puncte procentuale mai mult decât în luna precedentă).

Majoritatea celor chestionați estimează menținerea la un nivel nemodificat a volumului de investiții și a ratei profitabilității față de luna anterioară, în timp ce circa 24 și, respectiv, 15 la sută dintre participanți anticipează un trend ascendent al acestor indicatori.

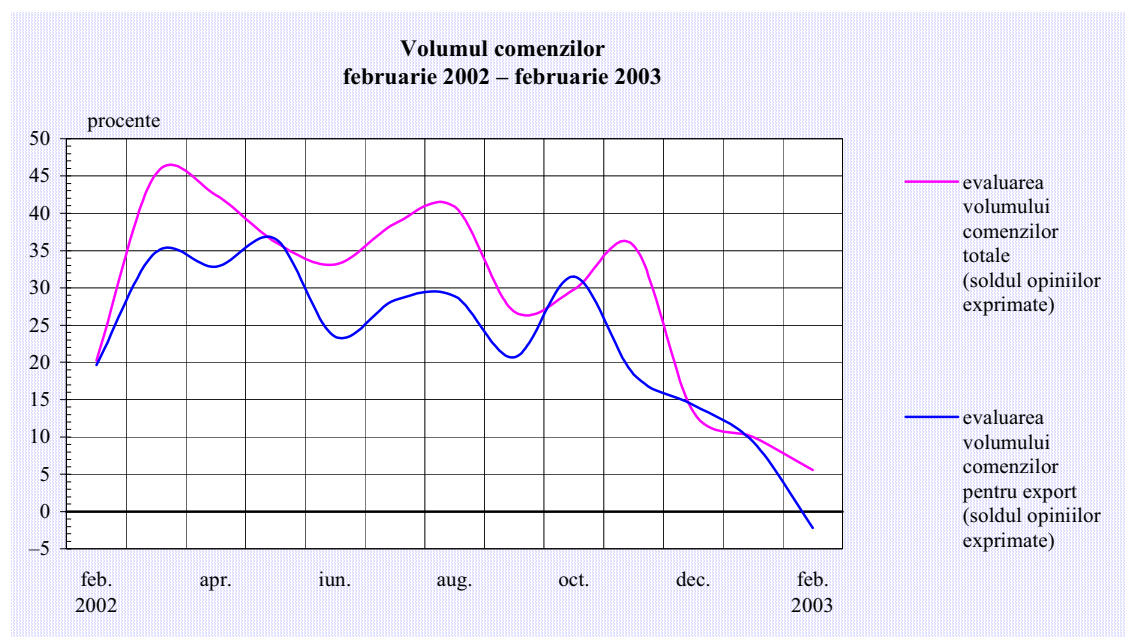
*Evoluția
producției*

Trend pozitiv al producției industriale

Aproape 65 la sută dintre agenții economici a căror activitate se desfășoară în sectorul industrial estimează menținerea în limite normale a portofoliului de comenzi pentru luna februarie; circa 20 la sută anticipează o creștere a portofoliului de comenzi, iar aproape 15 la sută consideră că vor avea de onorat un volum mai mic de comenzi, comparativ cu luna ianuarie.

Evoluții	Ian. 2003	Feb. 2003
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↘
Gradul de utilizare a capacităților de producție	76,9%	76,3%

Cea mai mare parte a agenților economici care consideră că dinamica volumului de comenzi va fi mai accentuată provin din industria extractivă, industria chimică, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, industria ușoară, industria de prelucrare a lemnului, industria materialelor de construcții și industria de mașini și echipamente.

*Trend pozitiv
al volumului
total al
comenzilor*

O relativă încetinire a ritmului activității economice este anticipată cu precădere de către agenții economici care activează în industria poligrafică, industria materialelor de construcții, industria mijloacelor de transport, activitatea de construcții, precum și de o parte a celor din industria extractivă și industria materialelor de construcții (unde sunt predominante opiniile favorabile unei evoluții ascendente a volumului de comenzi).

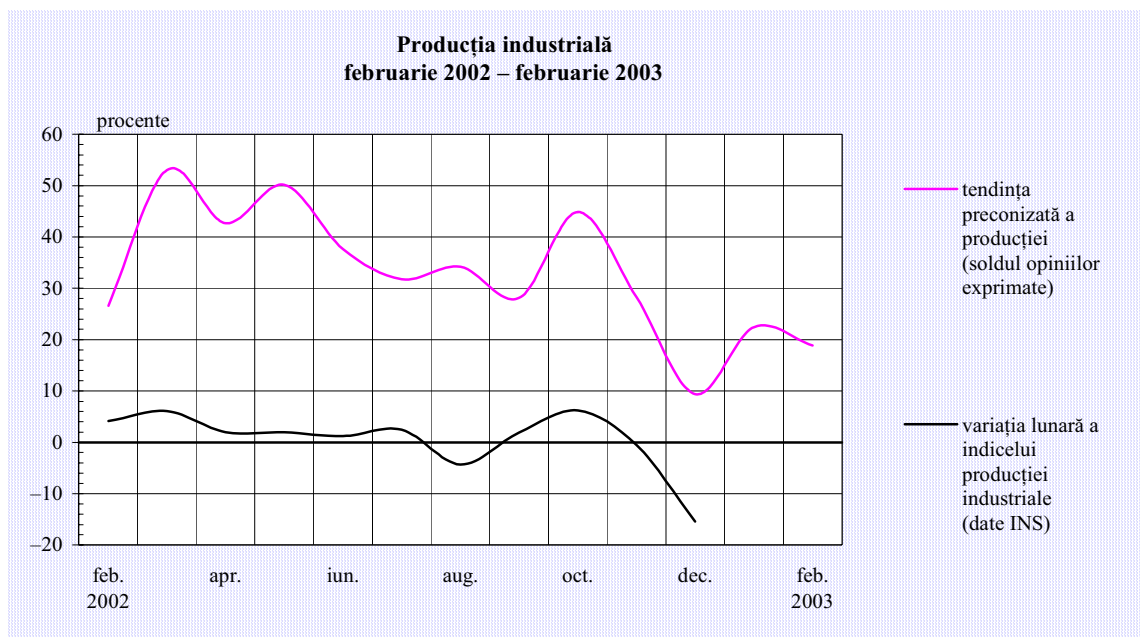
Cu toate că și în anul 2003 exportul va reprezenta unul dintre ”motoarele” creșterii economice, preconizându-se o creștere cu circa 10 la sută a volumului mărfurilor livrate la export, pentru moment, contextul internațional nu ne este favorabil.

În ceea ce privește portofoliul de comenzi pentru export se prefigurează o evoluție puțin optimistă, pe fondul posibilității declanșării unui conflict în Irak. Pe lângă influențele economice nefavorabile generate de un astfel de eveniment, acesta ar afecta atât exporturile românești către statele din regiune, cât și către țările pentru care schimburile comerciale se efectuează prin Canalul Suez. Creșterea economică în zona UE va avea de asemenea de suferit și având în vedere că aproape 70 la sută din exporturile românești au ca destinație spațiul comunitar, acestea se vor reduce.

În acest context, cererea la export va fi majorată numai pentru un procentaj de circa 12 la sută dintre participanții la sondaj (cu 9 puncte procentuale mai puțin decât în luna precedentă), iar aproximativ 55 la sută consideră că în sectoarele pe care le reprezintă evoluția portofoliului de comenzi destinate exportului va fi stabilă. În opinia a circa 14 la sută dintre agenții economici care intră în componența eșantionului chestionat, trendul volumului de comenzi pentru export va fi descendent.

Printre sectoarele care au reușit să identifice noi "nișe" pe piața externă și să convingă prin calitate și eficiență se remarcă îndeosebi industria ușoară (care asigură circa 35 la sută din exporturi), industria de prelucrare a lemnului, industria de mașini și echipamente și industria materialelor de construcții, dar și industria chimică și industria mijloacelor de transport.

Evoluție pozitivă a producției industriale

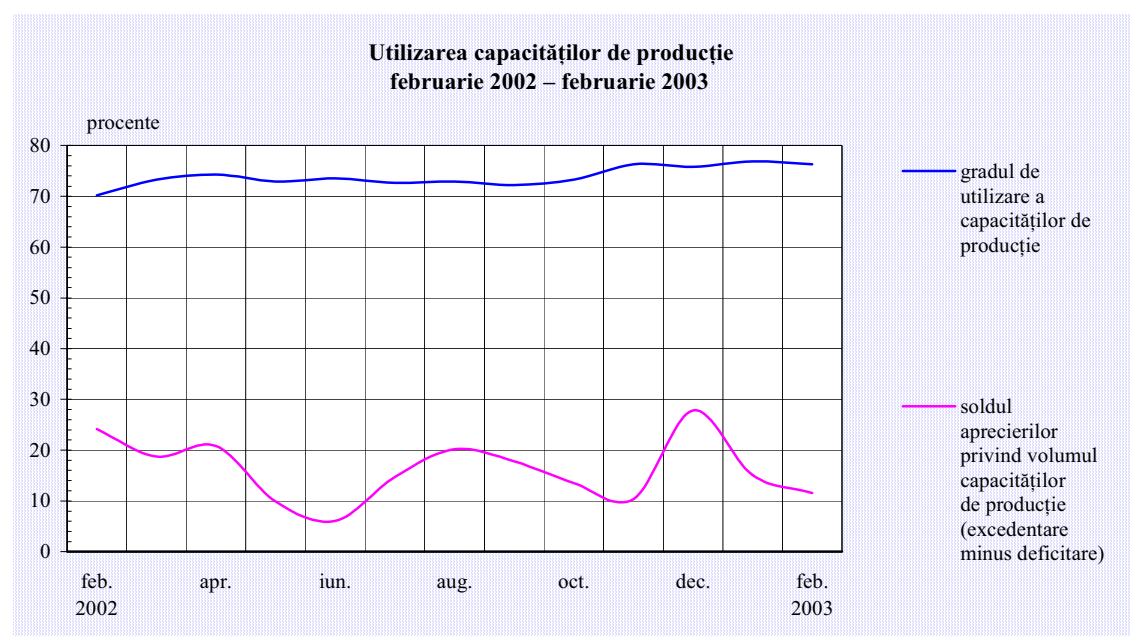

Dinamica mai redusă a cererii interne, dar îndeosebi trendul descendent al celei externe, vor determina o reducere a dinamicii producției industriale comparativ cu prima lună a anului 2003. Aproape 28 la sută dintre cei chestionați (cu 8 puncte procentuale mai puțini decât în ianuarie) consideră că vor obține o producție superioară celei din luna precedentă, în timp ce un procentaj de 64 la sută estimează că producția se va menține la nivelul lunii precedente. Circa 9 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că producția realizată va scădea.

O revigorare a activității și evoluții peste media pe industrie sunt așteptate în următoarele sectoare de activitate: industria extractivă, industria textilă, industria de prelucrare a lemnului, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente și industria mijloacelor de transport.

Estimările mai puțin favorabile provin din rândul agenților economici din industria alimentară și activitatea de construcții, precum și de la o parte a celor care activează în industria de prelucrare a petrolului și industria metalurgică .

Capacitățile de producție vor fi utilizate în proporție de circa 76 la sută, pentru majoritatea agenților economici gradul de utilizare a acestora situându-se în apropierea mediei pe industrie (mai puțin în industria materialelor de construcții, industria mijloacelor de transport, industria alimentară și activitatea de construcții, unde gradul de utilizare a capacităților de producție se situează între 50 și 64 la sută).

Potențialul tehnologic aflat în exploatare este bine corelat cu programul de producție în opinia a circa 80 la sută dintre participanții la sondaj. Este semnalată totuși existența unor capacități de producție excedentare în industria mijloacelor de transport, industria materialelor de construcții, industria alimentară, industria chimică, producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă și activitatea de construcții.

Stocuri

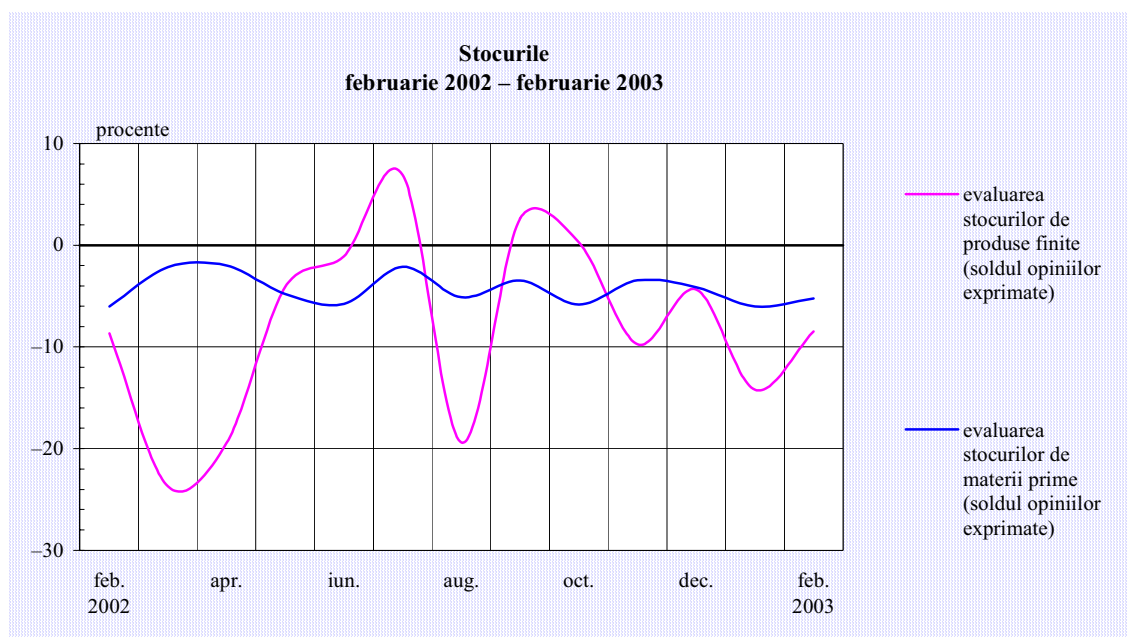
Tendință descendentă moderată în evoluția stocurilor

Participanții la sondaj apreciază că pe ansamblul industriei absorbția stocurilor de produse finite va continua, dar procesul va fi mai lent. Procentajul celor care consideră că produsele finite rămase în stoc la producători vor înregistra o tendință descendentă mai puțin pronunțată decât în luna precedentă s-a redus cu 5 puncte procentuale comparativ cu luna ianuarie 2003. Circa 15 la sută dintre participanții la sondaj (localizați cu precădere în industria alimentară, industria ușoară, metalurgie, industria de mașini și echipamente și industria mijloacelor de transport) consideră că stocurile de produse finite vor continua să scadă în timp ce circa 7 la sută dintre cei chestionați apreciază că se vor confrunta cu o acumulare de stocuri.

Evoluții	Ian. 2003	Feb. 2003
Stocurile de produse finite	↘	↘
Stocurile de materii prime	↘	↘

În industria extractivă, industria de prelucrare a lemnului și industria materialelor de construcții stocurile de produse finite cresc însă într-o măsură mai mare decât producția, producându-se fără a exista desfacere asigurată.

Scădere ușoară a stocurilor

Conform opiniilor exprimate de circa 90 la sută dintre participanții la sondaj nivelul stocurilor de materii prime este apreciat ca satisfăcător, în timp ce pentru numai 1 la sută dintre respondenți nivelul acestora se situează peste normal.

Problemele generate de lipsa materiilor prime sunt semnalate de circa 7 la sută dintre respondenți. Cele mai afectate sectoare sunt industria poligrafică, industria de prelucrare a lemnului, industria alimentară, industria chimică, producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă și activitatea de construcții.

Blocajul financiar – în continuare cea mai gravă problemă

Imposibilitatea asigurării continuității fluxurilor financiare este reclamată în majoritatea ramurilor industriale de către cea mai mare parte a operatorilor economici (circa 48 la sută). În industria de prelucrare a petrolului, industria materialelor de construcții și industria mijloacelor de transport efectele negative ale blocajului financiar par a fi mai puțin prezente, fiind nominalizate de către participanții la sondaj în proporții cuprinse între 15 și 30 la sută.

Pe fondul unei perspective mai puțin optimiste privind evoluția situației economice internaționale (aceasta motivând și coordonatele pe care se înscrie volumul comenzilor, îndeosebi al celor pentru export), lipsa cererii este considerată în continuare unul dintre principalii factori perturbatori ai procesului de producție, în opinia a circa 37 la sută dintre participanții la sondaj. Toate ramurile activității industriale se confruntă cu o reducere a cererii. Mai puțin afectate par a fi industria extractivă, industria ușoară, industria de prelucrare a lemnului și industria metalurgică, unde procentajul variază între 6 și 25 la sută.

În condițiile subcapitalizării accentuate, care afectează din ce în ce mai multe unități productive, creditele, ca sursă de finanțare, sunt greu accesibile în opinia a circa 26 la sută dintre respondenți, ca urmare a nivelului ridicat al dobânzilor active practicate de bănci. Aprecieri în acest sens au fost făcute îndeosebi de agenții economici din industria alimentară, industria chimică, industria de prelucrare a lemnului, industria metalurgică și din sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.

Deprecierea monedei naționale generează dificultăți în desfășurarea normală a activității productive, conform opiniei a circa 20 la sută dintre participanții la sondaj. Cu excepția industriei extractive, industriei materialelor de construcții, industriei de mașini și echipamente și metalurgiei, unde efectele creșterii cursului de schimb leu/dolar par a fi mai puțin resimțite (din aceste sectoare provenind între 1 și 15 la sută dintre opinii), în restul sectoarelor de activitate deprecierea leului este indicată ca factor advers în proporții cuprinse între 24 și 95 la sută dintre opiniile exprimate.

Un procentaj însumând circa 17 la sută dintre respondenți identifică lipsa materiilor prime ca factor cu influență nefavorabilă asupra activității de producție industrială și de construcții. Acest fenomen afectează în special industria de prelucrare a lemnului, industria de prelucrare a petrolului, industria de mașini și echipamente, industria alimentară, metalurgia, industria textilă și activitatea de construcții.

**Utilizarea
forței de muncă**

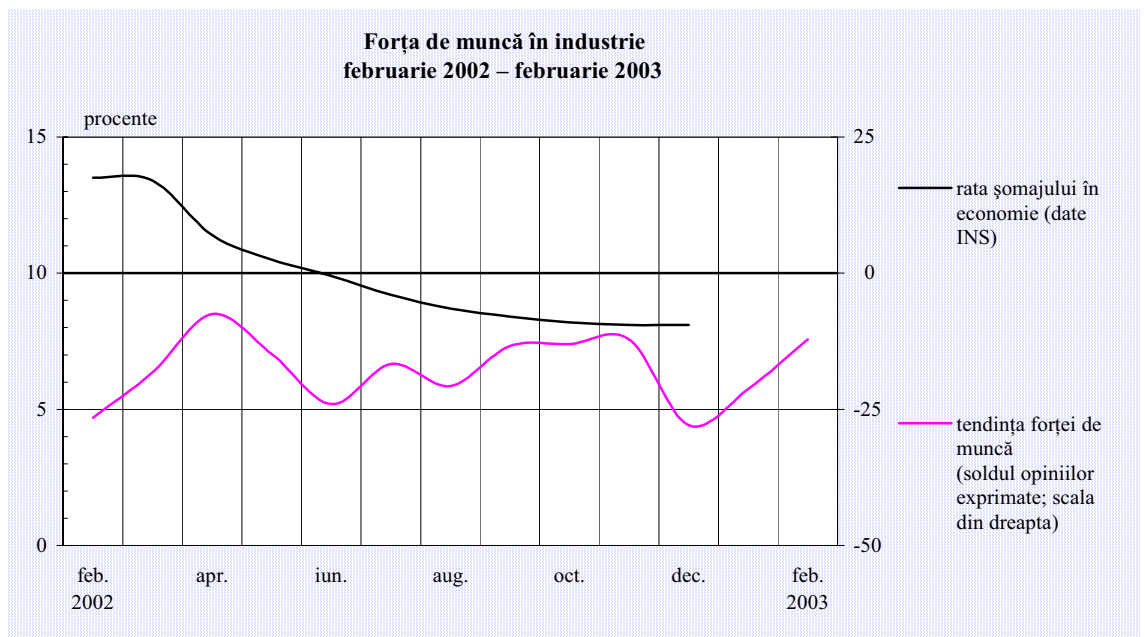
Atenuare a trendului descendent al forței de muncă angajate în industrie

În luna februarie, numărul de personal angajat în sectorul de producție industrială și activitatea de construcții se menține pe același trend descendent, dar decalajul dintre cerere și ofertă se reduce.

Ca urmare a expectațiilor puțin optimiste legate de revigorarea cererii și evoluția producției, procentajul celor care apreciază că în sectoarele de activitate pe care le reprezintă vor avea loc disponibilizări de personal îl depășește cu circa 12 puncte procentuale (față de circa 21 puncte procentuale în luna anterioară) pe cel al opiniilor favorabile unei evoluții ascendente a numărului de personal angajat.

Cele mai afectate de reducerile de personal sunt industria extractivă, industria ușoară, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente, metalurgia, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și activitatea de construcții, ramuri care se regăsesc și printre cele unde se anticipează diminuarea portofoliului de comenzi sau utilizarea sub potențial a capacităților de producție din dotare.

*Decalajul
dintre
cererea și
oferta de
forță de
muncă se
atenuează*

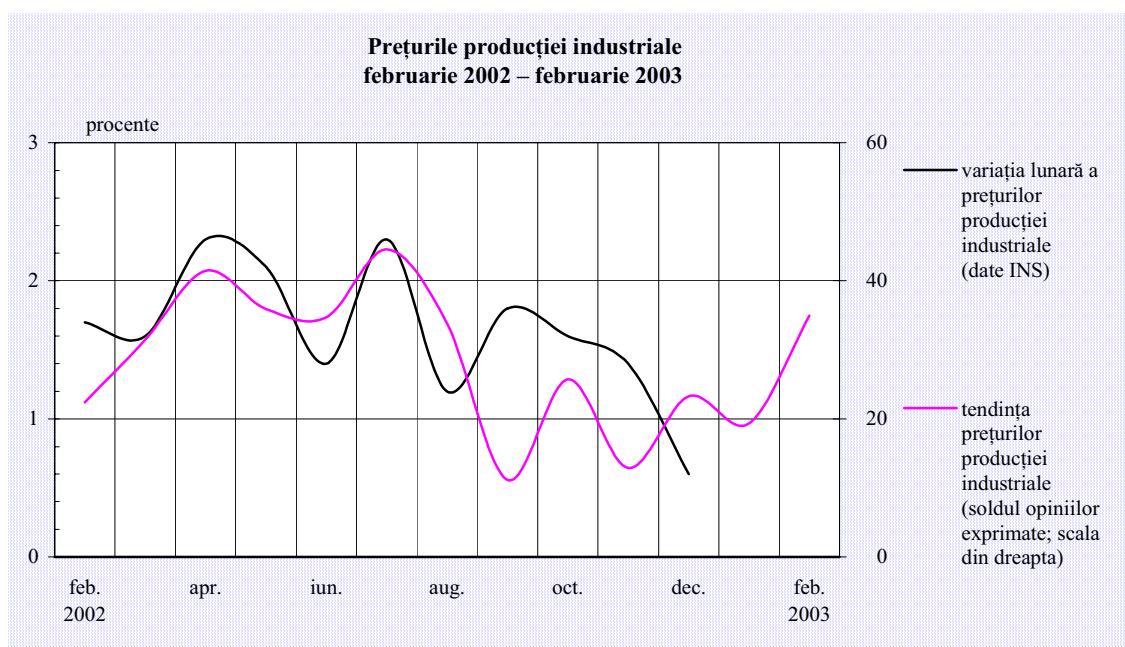
Procentajul participanților la sondaj care anticipează un trend ascendent al forței de muncă este în continuare foarte redus, situându-se sub 2 la sută.

În contextul deteriorării mediului economic extern, consecințele declanșării unui conflict armat în Irak vor afecta și economia românească. Perspectiva normalizării situației ca rezultat al evitării confruntării, sau desfășurarea acesteia pe termen scurt au determinat ca un procentaj reprezentat de 84 la sută dintre participanții la sondaj să aprecieze că pentru viitorul apropiat tendința predominantă a forței de muncă din industrie va fi cea de relativă stabilitate.

Expectațiile inflaționiste se amplifică

Consecința imediată a unui război în Irak va fi creșterea prețului petrolului pe piața internațională. Conform opiniilor analiștilor economici, dacă în cazul unui conflict de scurtă durată România va beneficia de avantajul producției interne capabile să asigure jumătate din consum, un conflict prelungit va determina atât creșterea prețurilor carburanților pe piața internă, cât și aprecierea puternică a euro, iar aceste creșteri se vor regăsi în inflație.

Cu toate că și în această lună procentajul celor care estimează că prețurile de producție nu se vor modifica esențial este majoritar (circa 63 la sută), atrage atenția faptul că numărul participanților care anticipează majorări de prețuri a crescut substanțial față de luna precedentă.

Expectațiile
inflaționiste în
creștere

Majorări de prețuri sunt preconizate de către aproape 36 la sută dintre agenții economici incluși în eșantionul chestionat (cu 13 puncte procentuale mai mult față de luna ianuarie). Ramuri cum sunt industria alimentară, industria extractivă, industria de prelucrare a petrolului, industria mijloacelor de transport, precum și activitatea de construcții constituie sectoarele unde procentajul celor care apreciază că vor opera majorări ale prețurilor practicate depășește media.

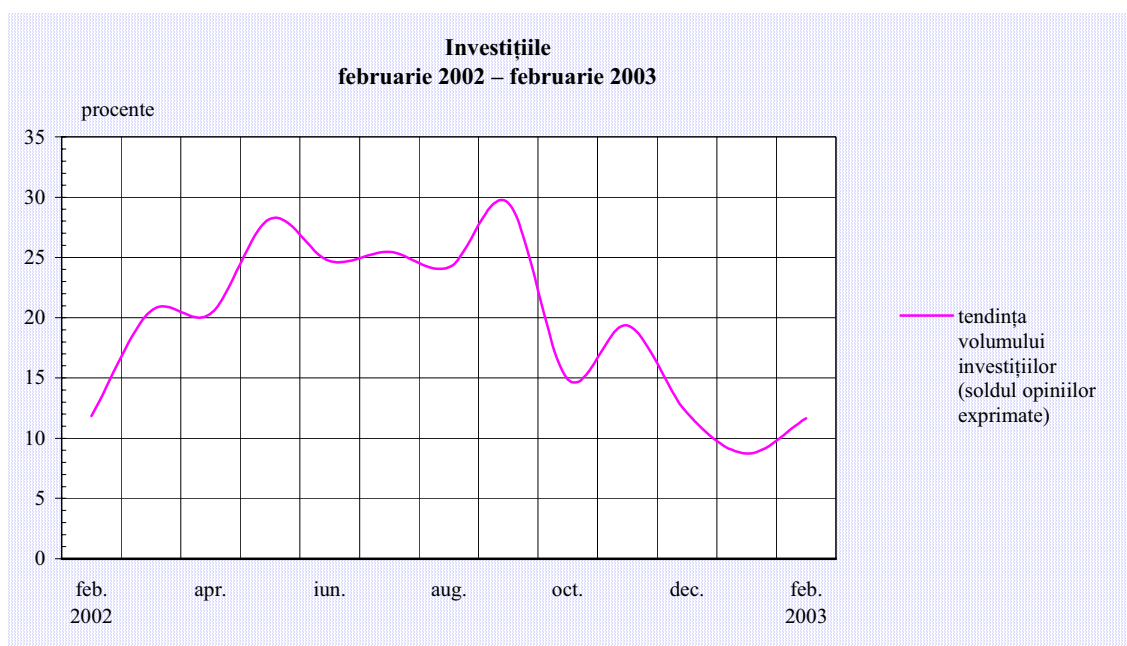
Investiții

Evoluție pozitivă a activității de investiții

Mediul investițional românesc este apreciat în continuare pozitiv, dar majoritatea celor chestionați rămâne sceptică în privința relansării activității de investiții în viitorul apropiat (circa 61 la sută dintre operatorii economici chestionați). Desele modificări ale legislației, îndeosebi ale normelor și prevederilor în domeniul fiscalității, îngreunează alcătuirea unui plan de afaceri și nu atrag potențialii investitori.

Cu toate că ritmul este în continuare lent, în luna februarie, în opinia a circa 24 la sută dintre operatorii economici (cu 3 puncte procentuale mai mult decât în luna precedentă) investițiile se vor încadra pe un trend ascendent.

Activitatea de investiții în ușoară revenire

Cei care au imprimat această tendință sunt în general agenții economici din ramurile care asigură atât o acoperire corespunzătoare cu comenzi a programului de producție, cât și o bună încărcare a capacităților de producție din dotare: industria extractivă, industria alimentară, industria mijloacelor de transport, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă și o parte a celor din metalurgie și industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou.

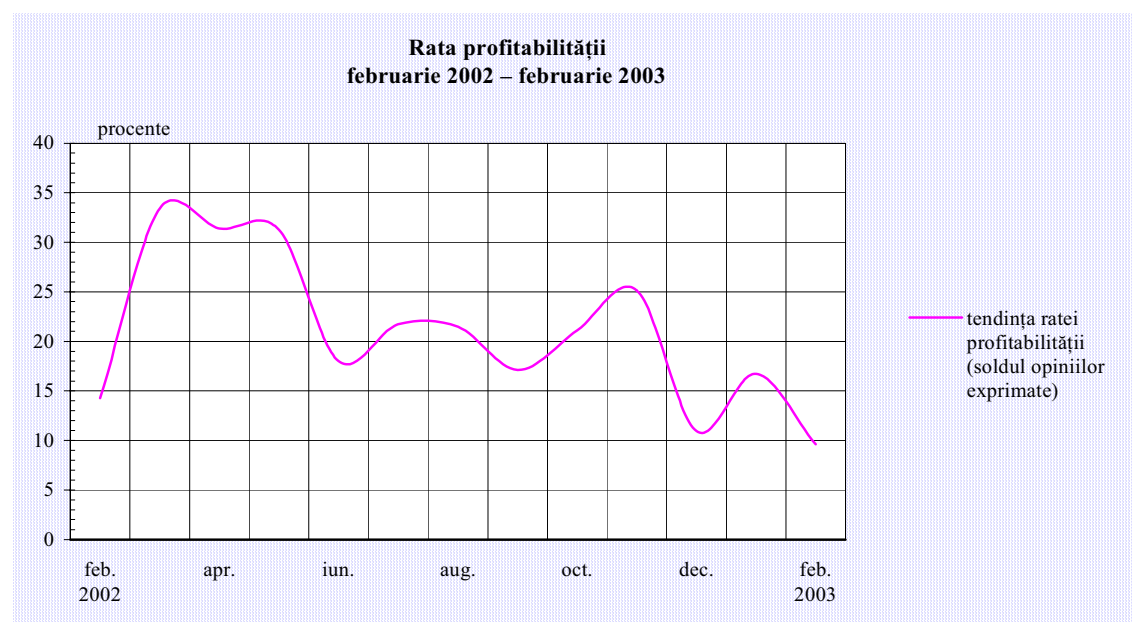
În opiniile exprimate de circa 12 la sută dintre participanții la sondaj se regăsesc estimări mai puțin optimiste, care semnalează persistența lipsei de interes pentru investiții. Agenții economici din industria ușoară, industria de prelucrare a petrolului, activitatea de construcții și parțial cei din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou apreciază că procesul investițional va avea o evoluție descendentă comparativ cu perioada anterioară.

Semnale nefavorabile privind evoluția ratei profitabilității

Pentru luna februarie, aprecierile agenților economici participanți la sondaj privind evoluția profitabilității evidențiază un trend pozitiv al ratei profitabilității, dar într-un ritm lent de creștere.

Față de prima lună a anului 2003, procentajul respondenților care estimează că vor obține o profitabilitate superioară s-a redus cu 12 puncte procentuale (de la 27 la 15 la sută), situându-se cu aproape 10 puncte procentuale peste cel al agenților economici care estimează că rata profitabilității se va încadra pe un trend descendent.

Evoluții pozitive ale profitabilității sunt așteptate în industria extractivă, industria ușoară, industria mijloacelor de transport, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente.

Evoluție pozitivă a ratei profitabilității

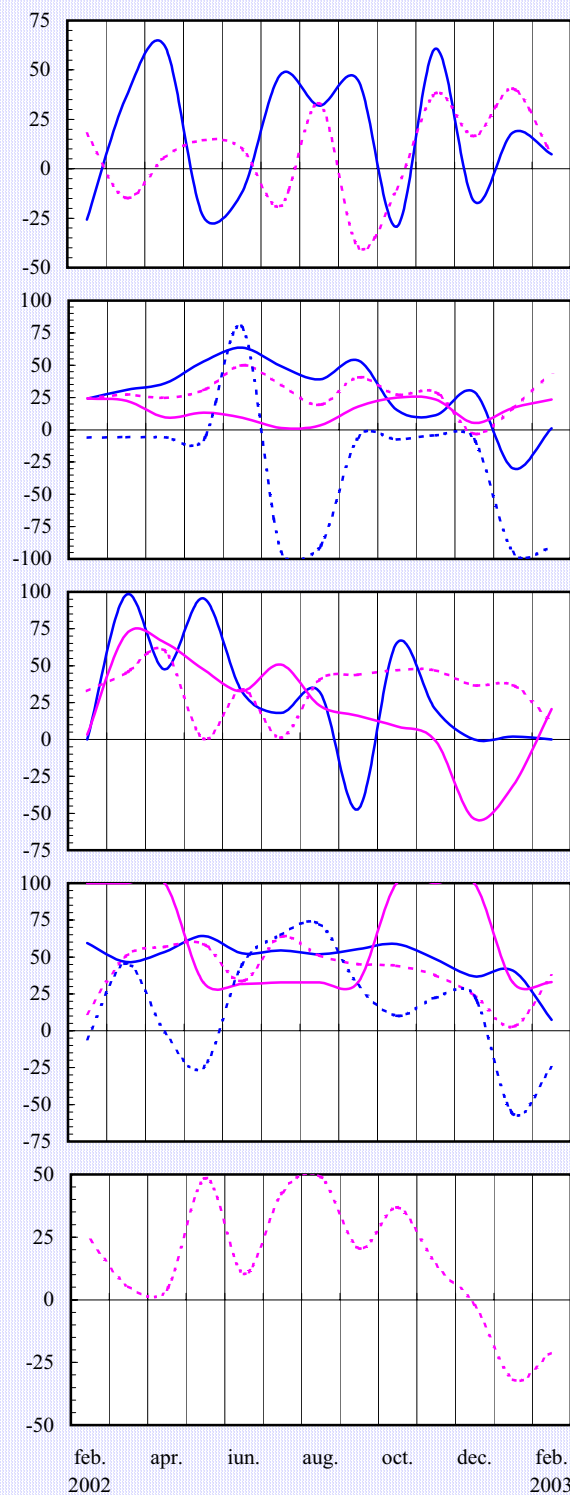
În opinia unui procentaj reprezentat de aproape 6 la sută dintre participanții la sondaj, profitabilitatea nu se va ameliora. Reprezentanții acestei categorii provin cu precădere din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou (67 la sută), activitatea de construcții (22 la sută), industria de prelucrare a lemnului (20 la sută), precum și din industria alimentară (10 la sută).

În opinia a circa 75 la sută dintre cei chestionați (cu 17 puncte procentuale mai mult decât în luna ianuarie), preocuparea pentru creșterea nivelului productivității muncii și pentru reducerea costurilor, precum și finalizarea lucrărilor de modernizare și re tehnologizare vor conduce la menținerea nivelului de rentabilitate.

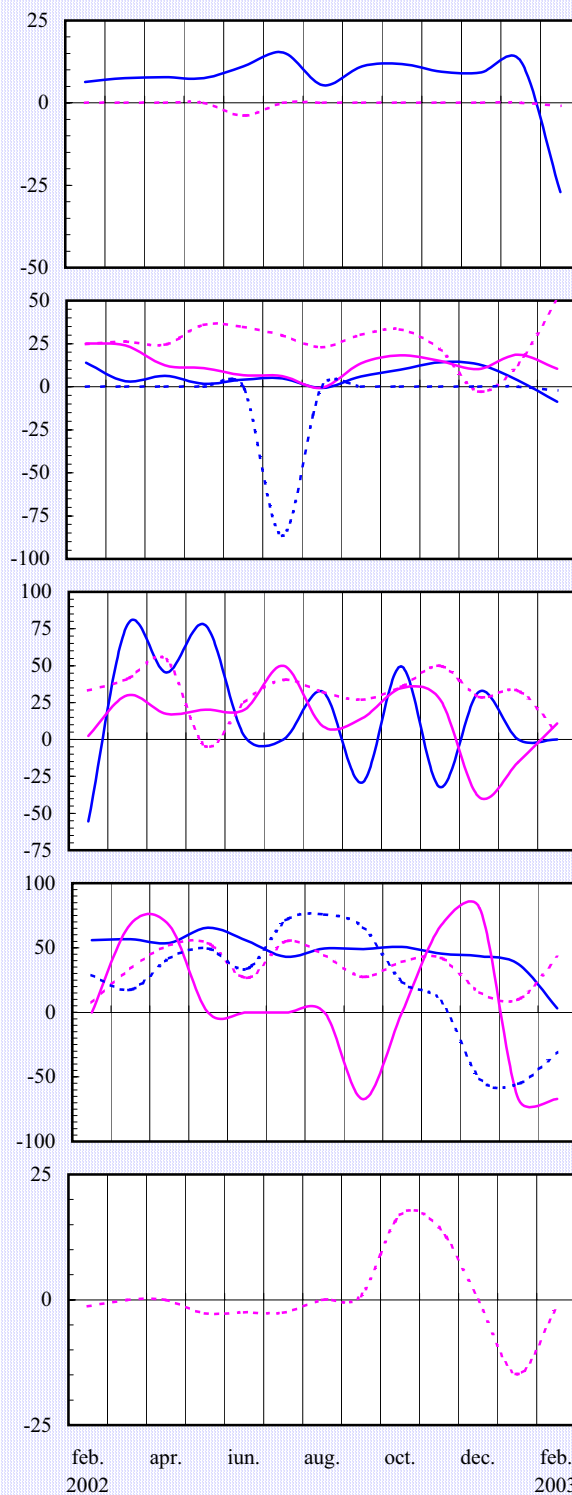
Evaluarea volumului comenzilor totale

Evaluarea volumului comenzilor pentru export

(soldul opiniilor exprimate - %)

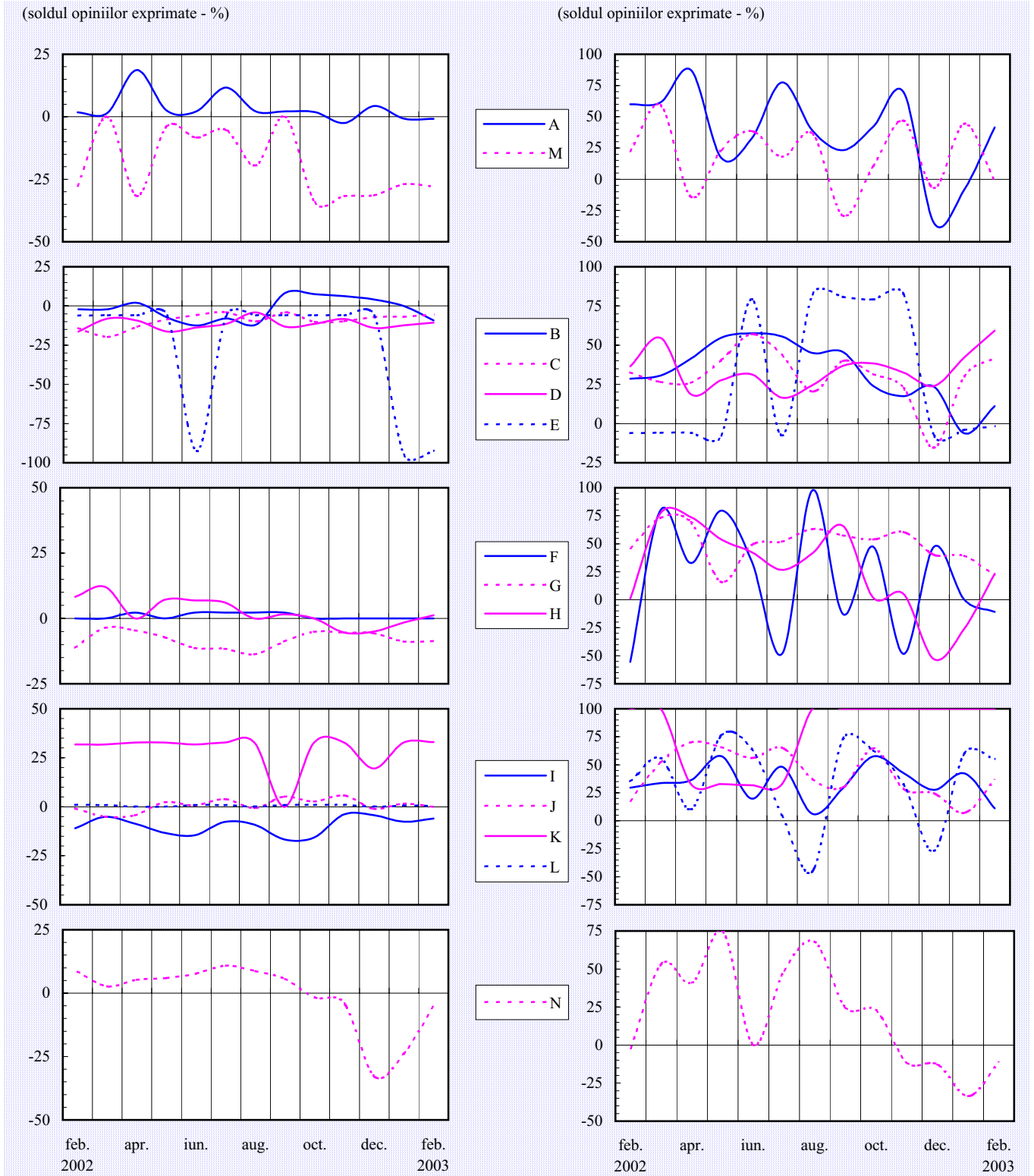
(soldul opiniilor exprimate - %)

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

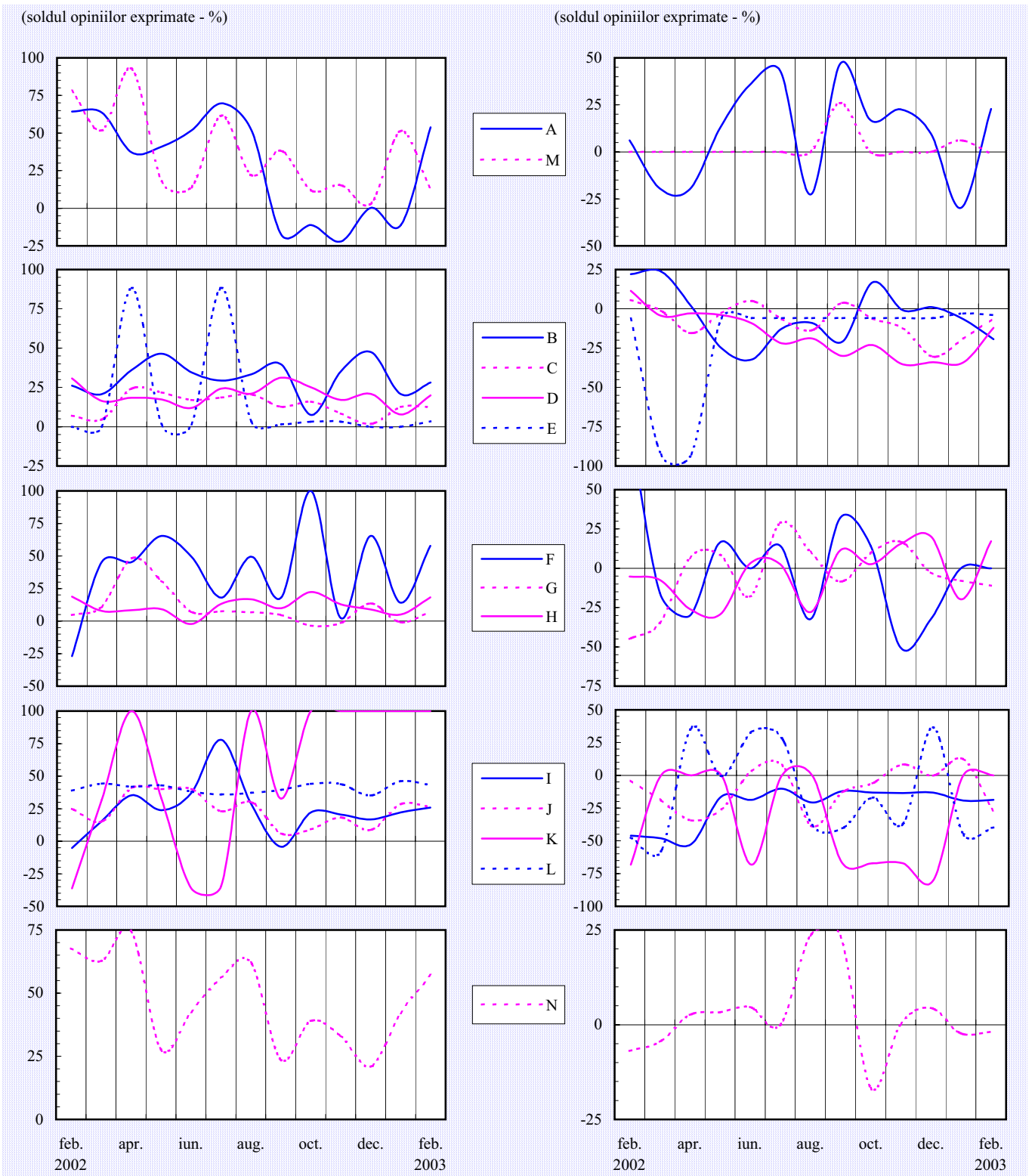
Tendința preconizată a producției

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de desfacere

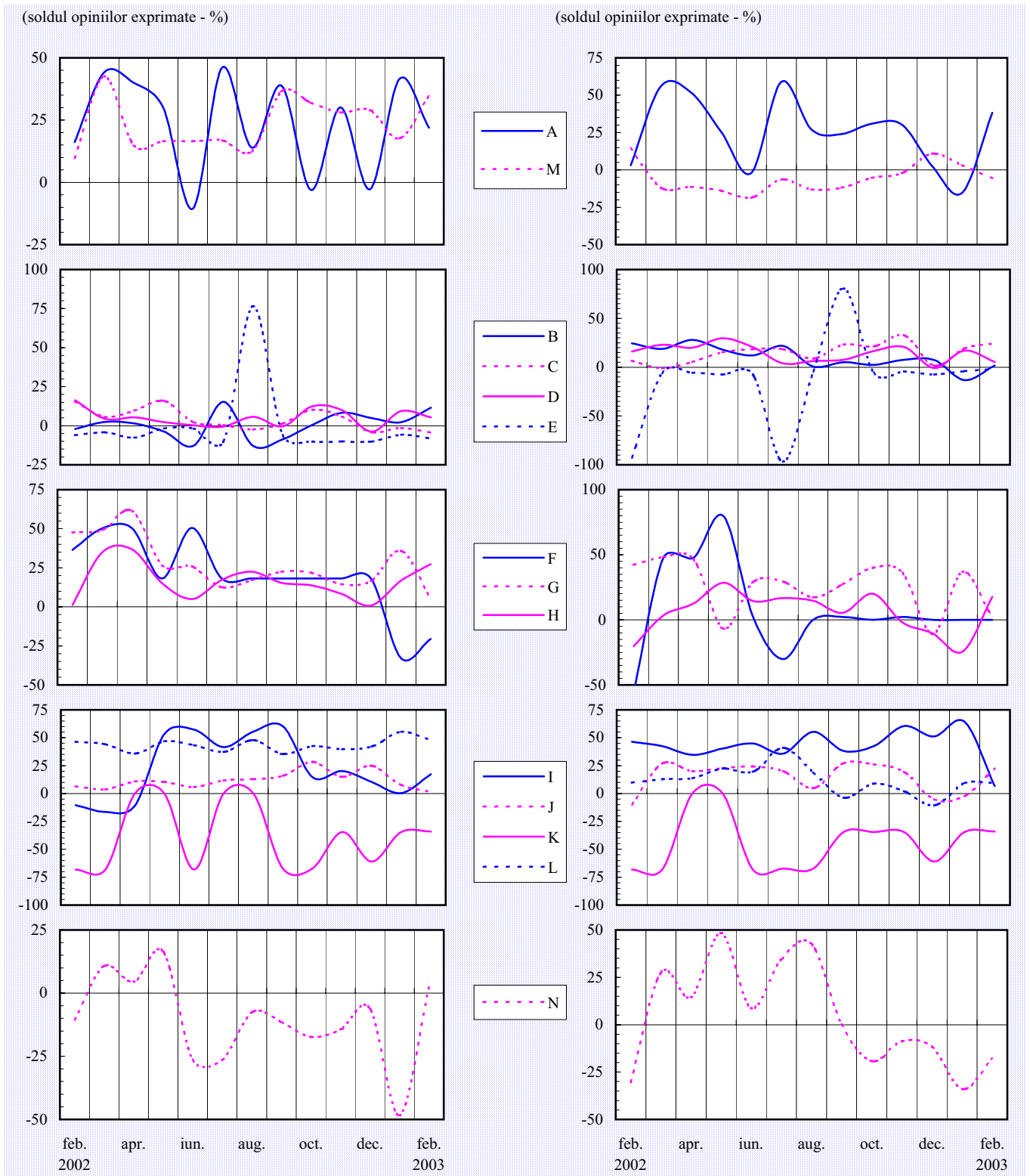
Evaluarea stocurilor de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiuni și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

A - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;

B - alimentară și băuturi; produse din tutun;

C - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;

D - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;

E - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi;

F - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;

G - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;

H - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;

I - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;

J - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;

K - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;

L - mijloace de transport;

M - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;

N - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată în data de 18 februarie 2003.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de
Direcția Studii și Publicații, tel. 021/312.43.75, fax 021/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.*

internet: <http://www.bnro.ro>

ISSN 1453 – 8989